

12.01.2017

POL-2016-15411

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 1.11.2016, OM 27/41/2015

Poliisihallituksen lausunto; Mietintö "Luottamuksellisen viestin salaisuus"

Käsillä oleva perustuslain muutosehdotus linkittyy taannoiseen tiedonhankintalakityöryhmän (Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja, 14.1.2015) työhön, jossa työssä Poliisihallitus oli edustajansa kautta mukana. Tuossa työssä tuli ainakin Poliisihallitukselle jo varsin varhaisessa vaiheessa ilmeiseksi, etteivät perustuslakiin nykyisellään sisältyvät lakivaraukset mahdollista niiden muutosten tekemistä, jotka olisivat tarpeen turvallisuusympäristössämme tapahtuneiden muutosten johdosta.

Ehdotettu perustuslain 10 §:n muuttaminen liittyy myös pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmaan, jonka mukaan hallitus esittää säädösperustaa ulkomaantiedustelulle ja tietoliikennetiedustelulle. Keskeisenä taustatekijänä on digitaalisen tiedonkäsittelyn aikaansaama voimakas murros.

Turvallisuusympäristömme on varsin kompleksinen. Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden perinteinen raja on hävinnyt. Valtiollisessa vaikuttamisessa käytetään hyvin laajalla keinovalikoimalla menetelmiä, jotka perinteisesti eivät ole kuuluneet valtiolliseen vaikuttamiseen. Toisaalta rikollisiin tarkoituksiin voidaan käyttää erityisesti kyberhyökkäysten kautta menetelmiä, jotka voivat yhtä lailla olla valtiollisen toimijan käytettävissä. Euroopassa ja laajemminkin maailmalla on uudenmuotoista terrorismia, jonka sijoittaminen perinteiselle kartalle on vaikeaa tai jopa mahdotonta. Tiedusteluviranomaisten ja lainvalvontaviranomaisten raja on niin ikään jossakin määrin muuttunut.

Seurauksena yllä lausutusta on Suomessakin ymmärrettävä, että turvallisuusviranomaisten tarpeita on tarkasteltava kokonaisuutena. Lainsäädäntö, joka olisi nyt esitetyn perustuslain muutoksen perusteella mahdollista säätää, hyödyttäisi näin muodoin myös poliisia. Yhteiskunnan perusrakenteisiin kohdistuvat uhat ovat toteutuessaan lähtökohtaisesti aina rikoksia. Poliisi on terrorismintorjunnan keskeinen toimija. Tietoverkkoympäristössä toteutetut laittomat toimenpiteet ovat rikoksia, ja poliisin esitutkintavelvoitteen kohde.

Poliisihallitus katsoo, että luottamuksellisen viestin salaisuuteen liittyvät nykyiset perustuslaissa säädetyt rajoitusperusteet ovat tarpeettoman konk-

reettiset ja yksityiskohtaiset. Ne eivät sellaisenaan vastaa nykyiseen sääntelytarpeeseen. Poliisi pitää ehdotettuja muutoksia hyvin harkittuina, uusien turvallisuustarpeiden turvaamiseksi välttämättöminä ja myös perusoikeuksien toteutumisen kannalta riittävän rajoitettuina estäen tietoverkoissa tapahtuvan massavalvonnan luonteisen toiminnan. Esitetyt muutokset merkitsevät toteutuessaan sellaisen lainsäädännön säätämistä, jolla voi olla myös laajoja yritysvaikutuksia.

On aivan ilmeistä, että tiedon merkitys tulee lähitulevaisuudessa entisestään korostumaan. Tieto, sen hankinta, turvallinen säilyttäminen ja sen analysointi mahdollistavat pohjan tietojohdoisuudelle. Samalla kun digitaalisessa muodossa olevan tiedon läpikäyminen on keskeistä, on yksityisyyden suojan turvaaminen entistäkin tärkeämpää. Poliisihallitus katsoo, että nyt ehdotettu perustuslain 10 §:n uusi muotoilu mahdollistaa edellä kuvatussa kehikossa eri intressit turvaavan lainsäädännön säätämisen. Näin ollen Poliisihallitus pitää ehdotettuja muutoksia kannatettavina.

Poliisiylijohtaja

Seppo Kolehmainen

Poliisijohtaja

Tomi Vuori

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 12.01.2017 klo 13:31. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaa-mosta.

Liite

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 1.11.2016, OM 27/41/2015

Jakelu

Oikeusministeriö

Tiedoksi

Poliisihallituksen yksiköt
Poliisihallitus, esikunta/johdon tuki, Mikko Eränen
Keskusrikospoliisi